

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

Közigazgatási bíróság.

A közigazgatási bíróság arra való, hogy a magánosoknak, testületeknek bírói oltalmat és védelmet nyújtson a közigazgatási hatóságok által okozott jogsérelmekkel szemben.

A közigazgatás régebben a legtöbb államban a fejedelem legsajátabb hivatása volt, a hivatalnokok az ő emberei valának. A közigazgatás tényeit bírálni, egyenlő lett volna a gondviselés végzése ellen való lázadással. A korlátolt alattvalói ész ugyan megnyit is tudhat ahhoz, hogy mit kíván az állam érdeke, legfőbb java? Még később is, mikor az alattvalóknak már némi beleszólás jutott az állami ügyek intézésébe, csak a törvényhozás területére szorított befolyásuk; a közigazgatás birodalma továbbra is lehetőleg ment maradt a korlátolt alattvalói ész romboló hatásától.

A közigazgatás tekintélyének erősnek, dönthetetlennek kell lennie. Ez csak úgy lehetséges, ha megnyilatkozása csalhatatlan, tényei változást nem tűrnek. Csak kegyelmi úton, aláztos könyörgéssel segíthetett magán, a kin a közigazgatás kerekéi keresztül gázoltak. Így okoskodott az abszolút rendszer közigazgatási zsenije még akkor is, midőn a törvényhozás terén fogcsikorgatva már meg kellett kötni az alkotmányossággal az egyezséget.

Magyarországon, épen úgy mint Angliában, a közigazgatási csalhatatlanságnak nincsen gyökere. Nemzetünk mindenkor az alkotmányosság alapján állott, itt soha a koronának a nemzet-től különvált joga nem volt. A közigazgatást a megyékben szerveztek politikai nemzet még nagyobb mértékben gyakorolta, mint a korona. A közigazgatás és a bíraskodás a megyékben egybeforr és a nemzeti képviselt a közigazgatást és bíraskodást egyaránt gyakorló törvényhatóságokból fakadt.

Később idegen hatás alá jutottunk. Sokat tanultunk a franciáktól, akik a szabadság tanait félreértették és a németektől, akik meg nem értették.

Egyfelől a hatalmak szétválasztásának francia elmélete, másfelől a közigazgatási tekintély abszolút német tana hatott reánk. Így jutott érvényre nálunk a közigazgatási csalhatatlanság dogmája, így maradt a közigazgatás bírói ellenőrzés nélkül. A parlamenti ellenőrzés a papirosan megvolt továbbra is, de az egyén apró sérelmének ez a nagy arányú alkotmányos garancia orvoslást nem nyújt.

Ezért vált nálunk is mindig égetőbbé az a szükség, hogy közigazgatási bíróságot állítsunk fel és ezért tekintettük nálunk is az utóbbi évtizedekben a szabadság és az alkotmányosság egyik biztosítékának: a közigazgatási bíróság intézményét.

Most, hogy a képviselőház már általánosságban és részleteiben letárgyalta az erre vonatkozó javaslatot, az egész ország közvéleménye örömteljes érdeklődéssel bizik immár abban, hogy majdnem harminc évi alkotmányosság után valahára lesz közigazgatási bíróságunk. Vagyis, hogy lesz jogvédelem az állampolgárok, egyének és testületek számára. Hogy a magyar nemzeti állam keretében valahára kibontakozik egyszersmind a jogállam egész rendszere.

A közigazgatási bíróság tervezetével már Tisza Kálmán, gróf Teleki Géza és gróf Szapáry Gyula belügyminiszterek foglalkoztak. Az alapvető munkának érdeme azonban Hieronymi Károlyt illeti meg; aki a most tárgyalás alá került javaslatot megszerkesztette és már harmadfél évvel ezelőtt, terjedelmes indokolás kíséretében a képviselőház elé terjesztette. Ez a munkát tudományos dolgozat, a legszebb ritkaságok közé tartozik törvényelőkészítésünk történetében. Klasszikus formákban állítja az olvasó elé a különböző európai rendszereket, de egyúttal a legtapasztaltabb alaposággal meg is bírálja azokat.

Ebből következik, hogy közigazgatási bíróságunk intézményét tisztán a mai viszonyaink bázisán építi föl, alkalmazkodik mindenben közigazgatásunk különlegességéhez s történelmi fejlődéséhez. Tehát nem olyan mű, melyet kompiliációnak szoktak csúfolni, s mely abból áll, hogy idegen intézményeket egyszerűen átültetünk, tekintet nélkül a mi speciális viszonyainkra.

Amint nem tartjuk helyes dolognak a törvénygyártásnak ilyen módját, ép úgy nem tartanók helyesnek azt a módot sem, mely ügyet sem vetve a más államokban elért tapasztalatokra, teljesen teoretikus alaplól indulna ki. Az igazság itt is, mint minden esetben, a középen van. Tekintetbe kell venni úgy a speciális viszonyokat, mint fel kell használni a külföldön szerzett tapasztalatokat. E kettőnek összeegyeztetésével lehet csak egészséges törvényeket alkotni.

A javaslat a közigazgatási bíróság szervezetét eredetileg kétfokunak

kontemplálta, de a képviselőház előkészítő bizottsága, majd összlése szóvalb- séggel az egy lórumban állapodott meg.

E tekintetben érdekes vitakozásokat lehetett hallani a képviselőházban. Hatáskör tekintetében pedig az új törvény a taxativ felsorolás álláspontjára helyezkedik, ami erejét veszi minden illetékességi kérdésnek s ezzel biztosítja az igazságszolgáltatás gyorsaságát.

Igaz, hogy ez a viszonyok s a közigazgatás reformjával változásnak lesz alávetve, de ez sokkal csekélyebb hiba, mintha a közigazgatási bíróság hatásköre nem volna szabatosan körülírva.

Általában a javaslatról közigazgatásunk javítását, jobban mondva: igazságosabbá tételét bizvást remélhetjük.

Pusztaszer a milleniumban. A pusztaszeri Árpád-émlék alapközlavatasának országos ünnepege hovatovább lesüljed egy nagyon is alárendelt fontosságú helyi ünneppé, mely fölött még ma se vagyunk tisztában: mi is lézsen hát? országos ünnepe, vagy országos szégyen?

Vadnay Andor dr. főispán a legnemesebb buzgalommal és hazafias érzéssel igyekszik megmenteni ez ünnepek az országos, vagy ha már ezt nem lehet, legalább a helyi jelleget egész méltó pompájában; de sajna, — legjobb törekvéseit is kárba veszni látjuk a szűkkeblűségben; amiben a legsajnálatosabb az, hogy ezt a szűkkeblűséget olyan részről is kell tapasztalunk, ahol pedig nagyon szeretnek Csongrádvármegyéről mint a mi vármegyénkről beszélni és Pusztaszerrrel hivalkodni.

Az ünnep mikéntje tárgyában főispánunk a f. hó 1-én Szegeden értekezletet tartott, a következő eredménnyel:

A f. hó 1-én délután 3 órákor megjelentek az értekezleten: Vadnay Andor főispán, Szeged részéről: Pálffy Ferenc polgármester, a beteg Lázár György helyett Zámbo György dr. jegyző, Rainer József főkapitány, Csongrád megye részéről: Csató Zsigmond dr. alispán, H.-M.-Vásárhely részéről Baksa Lajos polgármester, a pénzügyigazgatóság részéről: Csizsár Gyula, továbbá az értekezleten a szegedi dalárdát: Kelemen Béla dr., a h.-m.-vásárhelyi dalárdát Karancsy Dániel és a szentesi dalárdát Jóó Károly képviselték.

Vadnay főispán, ki az értekezlet jegyzőjül Zámbo György dr.-t érte föl, előadta, hogy a földmívelésügyi miniszter a Csongrád megye területén lévő három törvényhatóságot (a csongrád megyeit, a szegedit és a h.-m.-vásárhelyit) a pusztaszeri ünne-

pélyen való közreműködésre kérte fel. Az ünnepélyen résztvesznek a földmivelségi miniszter, az országgyűlés mindkét házának elnökei és küldöttei, akik június 27-én, szent László király napján, reggel 10 órakor érkeznek Kistelekre. A vendégeket Pusztaszerezi Csongrád megye egész törvényhatósága fogadja. A milleniumi emlékoszlopot Darányi földmivelségi miniszter fogja felavatni s ünnepélyes beszédben Csongrád megyére bizza a megőrzést. A beszédek előtt és után a szegedi, h.-m.-vásárhelyi és a szentesi dalárdák énekelni fognak. Pallavicini őrgóf a vendégek elszállásolására fölajánlotta vadaskastélyát. A telek, amelyen az emlék áll, szintén az őrgóf adománya. Ajánlja, hogy a vendégek részére, lesznek vagy 300-an, hideg étellek hordassanak föl. Az emlékünnepély után pedig, a délutáni órákban néppünnepegy legyen, amelyen a három törvényhatóság sörrel, borral és hússal vendégelje meg a népet Csongrád megye arra kéri a két törvényhatóságot, hogy a kiadáshoz a maga részéről is járuljon hozzá olyképp, hogy a kiadások $\frac{1}{2}$ -át viseli Csongrád megye, $\frac{1}{4}$ -át viseli Szeged város, $\frac{1}{4}$ -át pedig H.-M. Vásárhely.

Baksa Lajos vásárhelyi polgármester és Karancs Dániel, a vásárhelyi dalárda elnöke azon nézetben vannak, hogy az ingyen étkezés izetlen dolgokat idézne elő. Hagyják meg az ünnepélyt a maga komoly méltóságában. Aztán az ilyen ellátást, pusztán alig lehet realizálni. Megfontolandó, nem volna-e jobb az ünnepély után mindjárt eltávozni, mert az ivodalom után, úgy lehet, némi kocsi betegszállításra kell majd használni.

Vadnay Andor főispán azt válaszolja, hogy a népet lehetetlen étlen-szomjan hagyni. Ha az urakat megvendégelik, vendégeljük meg a népet is. Legyen ez olyan ünnepély, amely a nemzeti érzésben egygyé olvasztja a nemzet minden fiat társadalmi különbség nélkül. A pusztán nincs semmi. Ételről, italról kell gondoskodni. Föltézi a kérdést: Akarnak-e néppünnepegyt? Akarnak-e a vendégeskedés költségeihez hozzájárulni?

Baksa Lajos h.-m.-vásárhelyi polgármester a maga részéről érdekeltnak jelenti ki Hm.-Vásárhelyt, de kijelenti, azt is, hogy Hm.-Vásárhely a pusztaszerei ünnepély céljára mindössze 500 forint hajlandó fordítani.

Pálffy Ferenc polgármester kijelenti, hogy nincs módjában határozott ígéretet tenni.

Vadnay főispán kéri a két város polgármesterét, hogy ez ügyben rendkívüli közgyűlést hívjanak össze.

A két polgármester ezt megígéri.

Vadnay főispán indítványára elhatározták, hogy a pusztaszerei ünnepélyre meghívják a dalárdákon kívül a három törvényhatóság bandériumát, intézkednek egy honvédszázad és a honvédszázad kivonulása iránt, meghívják a fővárosi és a vidéki sajtót és a három törvényhatóság közönségét. A rendet Csongrád megye fiatalágódból alakítandó rendező bizottság és a tűzoltóság tartja fenn. Az emlékoszlop előtt hatalmas sátor lesz, a melyet székekkel és egyéb szükséges dolgokkal Csongrád megye szerel fel.

Az értekezlet június 14-én ülészik ismét. Ezen az ülésen a két polgármester bejelenti a két város törvényhatóságának rendkívüli közgyűlésén hozott határozatát. Együttél az értekezletre meghívunk néhány vendéglistát is, akikkel a bor-, sör- és ételszállításra nézve megállapodnak.

Városi közgyűlés.

(június 1.)

Összejöttek, marakodtak s szép keveset tanakodtak: ez adta meg Szentes város képviselőtestülete f. hó 1. i. közgyűlésének a karakterét.

Hosszú, szinte végtelenbe nyúló kenyér-viták, egymás ellen való agyarkodások olyanná teszik e közgyűléseinket, hogy minden jobb érzése felhagyodik ezek látára az elfogulatlan szemlélőnek.

Sha mindez bizonyos tekintetben az egész városra szégyenletes nem volna: bizonyos mértékig kárórommel is eltölthetne bennünket az a nem mindennapi látványosság, mikor a zseb önmagával marakszik, nem lévén senki ellenfél, akibe belekötözökjék.

Az érdekes közgyűlési marakodások folyása a következők voltak:

Elnök: Burián Lajos polgármester, a közgyűlést megnyitván, mindjárt a tárgyszorozat első pontjánál: a statutum-módosítás javaslatára nézve Bálint Józsefnek az volt az indítványa, hogy ezt az ügyet ezúttal vegyék le a napirendről és magát a módosító tervezetet tegyék ki 15 napi közszemlére, miután több olyan jelentékeny módosításról van szó, amely kívánatosá teszi, hogy azokkal a képviselők, a tárgyalás előtt alaposan megismerkedjenek.

Ehez az indítványhoz, némi kifogás után, Szeder János is hozzájárult azzal, hogy a tervezet kinyomattassék és a képviselők közt szétosztassék.

Hasonló véleményben voltak: Kálmán Mihály, Kristó István és Filó Tihamér dr., míg Káta i Pal János és Patáki József elégenek tartják a közszemlére tételt. A közgyűlés többsége azonban a kinyomtatást és szétosztást határozta el és ezzel vette le az alkalommal az ügyet a napirendről.

Ezt így elintézték, Bálint Józsefnek előkerült még egy felszólalása.

Nevezetesen arról kért felvilágosítást, hogy miként történik az, hogy a képviselőtestületnek néhány nap előtt hozott azon közgyűlési határozata dacára is, mely szerint az artzi közfürdőnél senki italmerést nem gyakorolhat, Neumann Jónás mégis hirdeti az ő ottani italmerési joggyakorlást? Minthogy ebből azt látja, hogy Neumann fel se veszi a közgyűlés határozatát, amelyet megfőlebbezni készül, ez okon indítványozza: mondaná ki a gyűlés, hogy az előző közgyűlésen erre nézve hozott határozata csak birtokon kívül föllebbezhető.

E bölcs és zsebbevágó indítvány fölött aztán egy hosszú és elkeseredett vita fejlődött ki, mert hát: föltöbbs nagyfontosságú kérdés az Szentes városra, vajon Bese vagy Neumann adjanak-e el vagy 100 hordó sört a fürdőnél, vagy hogy mindenkinek koppanjon az álla az ez után járó 150—160 ft üzleti haszontól.

Lakos Imre dr. az indítvány tárgyalása ellen szólalt fel, mert ez törvénybe ütközik; ezt a nézetet osztja Szeder János is, megtoldva azzal, hogy az egyszer hozott határozatnak érvényt kell szerezni; míg Pintér Gyula nem is látja szükségét újabb határozathozatalnak, miután a közgyűlés egyszerűen, a közbevetett föllebbezés folytán semmisítette meg a tanács határozatát, mely tehát ez által most nem jogerős és így végre se hajtható.

Káta i Pal János szükségesnek látja, a fürdőző közönség kényelmére, a sörkimérési hely fentartását s ezért az évre érvényben hagyná a tanács határozatát; mire Bálint József nyomban meg is marta, hogy hiszen az előző közgyűlésen még határozottan a helyiség megszüntetése mellett volt s így nagyon meglepő, hogy most meg a megszüntetés ellen van.

Miután még a polgármester kijelentette, hogy ő a Pintér Gyula nézetét vallja a magának is, Bálint József végre megnyugodott a dologban és a köz-

gyűlés most már áttérhetett volna a napirendre, haogy Sarka di Nagy Ferenc nem teszi szóvá a kneiphüs-kimérés, melyet a mérzőosoknak most 36 krjával kellének kilonként eszközölni; s mert ennek dacára 40 kr-t vesznek, érélyes intézkedést kér a tulkapások ellen.

Burián Lajos erre kijelenti, hogy a tanács megfogja vonni a köztököző megszerosoktól a kneiphüs kimérés engedélyét, amire Cicatricis Lajos dr. az elnök urat kioktatja, hogy ilyen hatalma a tanácsnak épp olyan kevésse van, mint ahogy joga nincsen a húsárakat limitálni.

A polgármester erre kijelenti, hogy nem is limitációról, hanem kölcsönös szerződéses viszonyról van szó, de — hogy a törvénybe titkózik ezen furcsa szerződés határozmányainak miféle furcságnal akarna érvényt szerezni, erről nagybölcsen hallgatott.

A szerződést végigolvagálták még: Bartha János és Káta i Pal János, mire a felszólaló a megnyugvását bejelentvén, vele a közgyűlés is tudomásul veszi a polgármesteri választ.

Erre aztán következett a napirend: a város terhére kiszolgáltató orvosi rendvényekre vonatkozó főorvosi javaslat, mely oda megy ki, hogy — miután az a gyanu forog fel, hogy az ingyen gyógyszerkiszolgálás élvezetében erre illetéktelenek is részesültek, — a rendelő orvosok utasítsassanak, miszerint a szegényvényekre a jövőben ne csak a beteg nevét és életkorát, de foglalkozását is feljegyezzék.

Cicatricis Lajos dr. ezt is fölöslegesnek tartja, miután a rendvényt kiutalványozó és lebélyegző városi tisztviselőnek kötelessége a beteg vagyoni helyzetét vizsgálni és aszerint eljárni, míg a polgármester ezt kihivetetlennek tartja, mert a vizsgálatra idő sincsen beteg emberekkel szemben.

Szeder János leghelyesebbnek vélné, ha csak az orvosok által díjtalanul gyógykezelt betegek részesülnek az ingyen gyógyszerkiszolgáltatásnak kedvezményében s aztán hosszú, meddő vitaközös után a közgyűlés végre is elfogadta a főorvosi javaslatot.

Kapcsolatban ezzel tette szóvá Szeder János, hogy eddig, 67 százalék árengedéssel, Várady Lajos gyógyszerész szolgáltatja ki a szegények részére közöltséges gyógyszereket, — azonban egy idő óta, a városi főorvos kezdeményezése folytán a gyógyszerek bármelyik gyógyszerertárból beszerezhetők és a gyógyszerek csak 20 százalék árengedést adnak. Ez káros a városra és ő ebben azt látja, hogy a főorvos talán protezsálja a gyógyszerészeket.

László Vilmos dr. főorvos visszautasítja Szeder ezt a gyanúsítást, mert szerinte, ha 1-öt élvessnek valamit, hogy 4 közt osszak meg igazságosan, ez nem protezsálás, de sőt protezsálásnak tűnik fel, ha 4-öt élvessnek valamit venni, hogy egynek adják oda. Egyebekben meggyőződés az, hogy 67 százalék árengedéssel a rendvényeket szigorúan előírás szerint kiszolgáltattani nem is lehet; már pedig szerint nem az a fődolog, hogy olcsó, hanem hogy kifogastalanul jó gyógyszert kapjon a szegény is.

Az ügyhöz hozzászóltak erre: Cicatricis Lajos dr., Szeder János s ismét a főorvos; mire végre a közgyűlés elhatározta, hogy a gyógyszerek kiszolgáltatása végett a gyógyszerészek zart ajánlati versenyre hívandók fel.

A különböző előadások és mutatványok után szedendő engedélydíjakra vonatkozó javaslatot kiadták a jogügyi szakosztálynak; aztán megszavazták a kolozsvári orsz. siketnémaik intézetének 100 ft-os alapítványt azzal a kikötéssel, hogy ott — esetleg — egy szentesi növendék is felveendő lesz.

Tudomásul véte Temesváry Antal leközsöncsét a szamonkeresés elnökségéről, — miután az egész szamonkeresészek mandátuma lejárt, azt ezúttal újra alakították, megválasztván elnökévé: Bartha Jánost, tagjaivá pedig: h.-elnöknek Szeder Jánost, rendes tagokul Fekete Mártont, Sima Ferencet, Pandovics Dömét, Pintér Gyulát, Szántó Lajos drt, Káta i Pal

Jánost, K r i s t ó N a g y Istvánt, V a r g a Józsefet, B á l i n t Józsefet, L a m i Istvánt és K á l m á n Mihályt.

Három új úrtéti kút fúrására vonatkozóan tettek még előterjesztést. Egyik készülne a villognál, egyik a felsőpart és egyik a kiséri iskoláknál. A legelőnyösebb ajánlattevő, mivel szerződést is kötöttek, P r ó n a i József volt, aki folyóméterenként 11 ft-ért eszközi a fúrást és 24 óránként 1500 hektoliter vízbőséget biztosít, melynél ahány hektoliterrel kevesebbet adna a kút, annyi 1 ft vonaték le a munkadíjából. A vállalati összeg 3 évben, 1897. 1898 és 1899-ben lesz kifizetendő.

Ez kétségtelenül az elérhető legkedvezőbb feltétel, melyben a közgyűlés megnyugodhatott. Egyes dolgokra nézve azonban, a kivétel és szerződéses megállapodások tárgyában voltak fészkelések, de végül a közgyűlés a kötött szerződést jóváhagyta.

A r a d i Kálmán felszólására ígerte még meg a polgármester, hogy rövidesen összehívja értekezletre a város milleniumi bizottságát és ezzel a közgyűlés véget ért.

Ujdonságok.

Szentes, 1896. június 4.

— **Rendkívüli meggyűlés.** Értesülésünk szerint, Csongrádvármegye törvényhatósági bizottságát a f. hó 12-re rendkívüli közgyűlésre hívják össze, mely gyűlés egyik tárgya: a pusztaszeri Árpád-emlék alapkö-avató ünnepsége ügyében leendő határozathozatal lesz.

— **Visszahívott trachoma-orvosok.** Arra való tekintettel, hogy a nyári munkaidő beálltával, úgy Csongrádról mint Dorosmárról nagy számmal mennék a munkasemberek az idegenbe, munkát keresni, dolgozni s hogy e szerint a községek elnéptelenednek, — a belügyminiszter a Csongrádon és Dorosmán működött állami trachoma-orvosokat berendelte a központba. Az orvosok e visszahívása a nyári munkaidőre terjed ki és eltávozásuk előtt köteleességükre tétetett a betegeket megfelelő szemvízzel ellátni.

— **Szociálista mozgolódások.** T a r n ó c z i Balint, A r v a i Balint és társaik bejelentették a rendőrfőkapitánynak, hogy ők a f. hó 7-én, tehát vasárnap, a túl a kurcai népkert közgyűlési terme előtt levő szabad téren általános nagy munkagyűlést akarnak tartani. A gyűlés napirendjén volna az általános és titkos szavazójog kérdése is. A főkapitány, belügyminiszteri rendelet alapján, a munkagyűlést megtartásától az engedélyt megtagadta.

— **Egy földink az idegenben.** Ifj. J o ó Károly földinket, aki csak az imént tette le a kolozsvári egyetemen az államtudományi jogi vizsgát, Kolozs vármegye legutóbb tartott közgyűlésén, a központba szolgabírónak választották meg.

— **Vármegyénk hűdoló bandériuma.** A f. hó 8-iki nagy országos hűdoló menetben, mely a koronázás évfordulója alkalmából mutatja be alattvalói hűdolatát az ezer éves Magyarországnak, ő felsége, a legalkotmányosabb király előtt, — vármegyénket egy 15 tagú bandérium fogja képviselni. E bandérium tagjai lesznek: — önköltségen Bagi Béla dr., Jerney Zoltán és Zsoldos Elek, vármegyei felszerelésben pedig Héjj János, B á l i n t János, S i p o s Antal, S i p o s Lajos, M o l n á r Sándor, M o l n á r Lajos, P i t i Imre, S z é p e Antal, K ü r t i Sándor és T ó t h Gergely Szentesről, S z a l a y János Kistelekről és N a g y Mihály Dorosmárról. A bandérium itthon teljes felszerelésben csak a pusztaszeri ünnep alkalmakor fog bemutatkozni.

— **Jóságveszedelem.** Szegváron és Sándorfalván a sertésvész, Derekegyházán pedig a ragadós száj- és körömfajás veszedelme lépett fel járványosan, miért is a nevezett községek határát, a veszedelem továbbterjedésének megakadályozása végett, hatósági zár alá vették. A körül levő sertésvészre való tekintettel pedig Szentesen a sertésbajocok tartása egyelőre hatóságilag betiltatott. Helyben csakis azonnali levágásra és idegenbe is csak levágásra történhetik eladás és csak ez esetben iratnak át a sertésjárlatok is.

— **A pusztaszeri emlék.** B e r c z i k Gyula műszaki tanácsos, a miniszterelnök megbízásából tegnap R e g d o n Géza kir. mérnök társaságban Pusztaszerezen járt kint, megtekinteni az ottani milleniumi Árpád-emléket, melynek eddigi munkálatairól jelentést terjeszt be a miniszterelnökhöz.

— **Pályázat utazási ösztöndíjra.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet egy, D a n i e l E r n ő kereskedelemügyi miniszter által tárgyalja terhére adományozandó 300 frtos külföldi utazási ösztöndíjra. Az ösztöndíj elnyeréséért folyamodhatnak a kamara kerületéből (Szeged, H.M.-Vasárhely, Baja, Szabadka Zombor, Újvidék, Bács-Bodrog, és Csongrád vármegyék) oly tanulmányait végzett fiatal törekvő és kellőleg képesített iparosok, kik 1896 ban tapasztalatok gyűjtése és képzettség fejlesztése végett külföldi utat tenni késznek. Főlsorolandók és illetőleg igazolándók a folyamodásban a pályázó lakhelye, családi viszonyai, erkölcsi magaviselete, tett tanulmányai, eddigi foglalkozása és nyelvismeretei, a *sakma*, melyet tanulmányozni szándékozik és a részletes útiterv, melynek keresztülvitelére a 300 frtos ösztöndíj elnyerése esetén vállalkozik. A pályázatok 1896. évi június 20-ig küldendők be a szegedi kereskedelmi és iparkamarához.

— **Új helyettes anyakönyvvizető.** A belügyminiszter, a közigazgatási bizottság előterjesztésére, D ö m e József elemi népiszk. tanítót Szegvárra anyakönyvvizető helyettesnek nevezte ki.

— **Veszedelmes passzió.** V o j n i c h csendőrszervezés hivataltól jelentést tett a rendőrségnek arról, hogy H e g e d ű s Lajos I. tized 266. sz. alatti lakos, a f. hó 2-án, az utcán, a csendőrlaktanya előtt Floubert-puskából galambokra lövöldözött és ezzel a járókelők testi épségét veszélyeztetette. A feljelentés közbiztonság elleni kihágás miatt történt.

— **Hirtelen halál.** Gyanús körülmények közt halt meg hirtelen, a f. hó 2-án, N ó b i k Mihály I. tized 66. sz. alatti lakos, kinek elhalalozását csak 3-án jelentették be a kerületi orvosnak. A felforgó gyanúok folytán az elhalt hullójának orvosrendíri felboncolását elrendelték és ezt a boncolást ma délelőtt eszközölték.

— **Toloncolás.** A rendőrség csavargásban találta a város utcáin R i h u n y á k Pál szarvasi illetőségű, gyenge címűjű egyént. A szerencsétlen bekisérték a rendőrségre és hazatoloncolták illetősége helyére.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik fekete, fehér és színes 35 krtól 125 krtig méterként, — sima csikos, koczkázott, mintázott, damaszt, s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) s. a. t. megrendelt áru, postabér és vámentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (es. k. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros pontosan ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. (1)

Színház.

Rosszul megy sora nagyon a nálunk működő színházaknak. A f. hó 2-án például, részvétlenség mián, az előadást se tarthatták meg, nem került közönség az **Ü d v ö s k e** operettre.

Ószintén sajnáljuk, hogy ez így van, de nem okolhatjuk érte a közönséget, mely — ha nem állhat is elő a követeléssel, hogy itt

első rendű erőkből, művészekből álló társulattal állítson be a szinigazgató, viszont azonban annyi joga van: megkívánni, hogy a neves tanács, ha már ő a gyámoltalanítója a helyi színház, ne adjon szinkört és előadást engedélyt — akármilyen, tisztességes egyénekből álló bár, de ide képtelenségénél fogva nem való társulatnak.

Hogy Szentesen néhány év óta nem talál többé a vidéki színház olyan meleg fészkekre, mint korábban, annak éppen a tanács az a tapintatlansága az oka, hogy a szinkört boldognak boldogtalanul átengedi, talán bele se tekintve a társulat tagjainak névsorába, hogy milyen erőkből áll?

Ezt kötelességünk volt elmondani azzal az ostobán nyilvánult nézettel szemben, mintha a szentesi közönségben volna a hiba, hogy ez idétt a vándor színház itt csak teng-leng.

Magáról a társulatról és előadásairól a nézetünk nem változott, bár olykor-olykor egy-egy előadás elég élvezhetően folyik le.

Igy a mult szombaton elhírdetett górdülékeny ment **Á b r á n y i Emil** **»A végre-hajtó»** című vigjátéka, melyben jók voltak: **S á r k ö z i Blanka** (Birike), **S z a b o l c s i Emil** (Csabi), **H u s z t i Márton** (Koppants) és **F e k e t é n é** (Náni), aki e szerepben is bebizonyította, hogy ha nem jó énekesnő is, de igen jó színésznő.

A vigjátékkal együtt adták elő **D e r é k i Antal** **»Czigányvér»** című 1 felvonásos operettjét is, egy zenében és szóveglben igen gyenge művecskét, melyről azért emlékezünk meg, hogy dicsérettel emeljük ki **H. K o r c s e k Vilám**é, azt a fiatal énekesnőt, aki nálunk már **H a l m a y Imre** társulata ittlétekor feltűnt úde hangjával és aki azóta ének dolgában nagyon megizmosodott. Egy kissé több hív és elvenség a játékban s a fiatal énekesnőre akkor szép jövő vár.

Irodalom.

A **»Vasárnapi Ujság»** május 31-iki száma 21 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: **»Károly Lajos főherceg családja»** (a főherceg hat gyermekével, elhunyt nejének és özvegyének arcképeivel). — **»Gul és Bülbül»** Szász Károly költeménye Blaha Lujza emlékkönyvébe. — **Regénytár:** **»Zúdorék»** Regény. Irta Gyarmathy Zsigáné (Neogrády Antal rajaival). — **»Senki fia»** Regény. Irta Verne Gyula (a francia kiadás eredeti illusztrációival). — **»Kirándulás a mi ósházánk felé»** Irta Abonyi Lajos. — **»Az ezredévi kiállításból»** (képekkel: 1. A kiállítás madártáviratból. 2. A múcsarnok. 3. a házi-ipar csarnok, Morelli Gusztáv tanár fametszete). — **»Nagy Imre, az Árpád»** ballada költője. Csiky Kálmántól. — **»A hangteknika csodái»** (képpel). — **»Az új múcsarnok»** (képpel). — **»Sváb búcsúok a kiállításon»** (képekkel). — **»Az ezredévi ünnepélyek»**. — **»Károly Lajos főherceg családjáról»** (Ujabb adatok). — **»Földművesek a szinpadon»** (képekkel): **»Falu rosszak»** nak somogyi megyei eszkonai és visontai műkedvelők által Budapesten rendezett előadásáról). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok egészítik ki a lap tartalmát.

ÉRTESÍTÉS.

A szentesi izr. elemi iskolákban az évzáró vizsgák június hó 21. 22. 23 és 24-én mindenkor d. u. 3 órákor fognak megtartatni, melyekre úgy a t. szülők mint a t. tanügybarátok meghivatnak.

Szentesen, 1896. június 1.

Az iskolaszék.

Elszámolás.

A szentes városi főgimn. szegénysorsú tanulók milleniumi kiállítású kirándulása javára kibocsátott gyűjtő-íveken a következő adakozások folytak be.

1. Dósa István VII. o. tanuló gyűjtő-ívén: Burián Lajos 1 frt., Kiss Zsigmond 2 frt., Dr. Tasnády Antal 1 frt., Berczeli Dánielné, Beliczayné, özv. Onodi Sándorné, Tary Istvánné, Radimetzky Kálmán, Soós Lajosné 1—1 frt., N. N. 50 kr., Csató Zsigmond 2 frt., Dr. Purjesz János 1 frt., Sulcz Károly 1 frt., Bartha Sándor 10 kr., Gulyás Lászlóné 50 kr., N. N. 49 kr., ifj. Molecz Lajos, id. Bartha János, N. N., Szépe Kálmán 50—50 kr., J. Edéné, Cicatricis Lajosné, Soós Pál, Biró Elek, Bolyó Kálmán, Dósa Elek 1—1 frt., Szathmáry Ede 2 frt., Schleier Istvánné 20 kr., N. N. 20 kr., Érsek Zsigmond 30 kr., N. N. 20 kr., N. N. 1 kr. Összesen: 26 frt 41 kr.

2. Lábos Endre VII. o. tanuló gyűjtő-ívén: Czukor Adolfné 3 frt., Stammer Sándor 2 frt., Kass Józsefné, Czukor Emilné, Várady Lajos, Szépe Károly 1—1 frt., Kardos Jenőné 50 kr., Demeter Imre 20 kr. Összesen: 9 frt. 70 kr.

3. A szentes-vidéki takarékpénztár adománya 25 frt.

(Folyt. köv.)

Szentesen, 1896. május 30-án.

Dr. Berecs Sándor,
főgymn. tanár.

KÖZGAZDASÁG.

Szöllőskerteket a peronospora ellen most kell védeni. A tartósan hűvös időjárás folytán korábban és hevesebben lépett fel a peronospora ez évben, a mi gyors védekezést követel, ha csak a most még könnyen kiírtatható beteg foltok ne legyenek kiindulópontja egy a szőlőkre nézve pusztító hatásnak. A peronospora ellen való védekezésre egész sereg igen jó szereink vannak; van úgy a kékkő mint az azurin, de kivált a fosztit (rézgálic-zsírkőliszt), mely az említett szereknek sok tekintetben felülmúja, és könnyebben is alkalmazható, mely eljárás nemcsak hogy a víz-hordást teljesen kizárja, de egyszerűbb és ennél fogva sokkal olcsóbb permetezőkészülékkel is hajtható végre. A fosztit védő hatását a benne lévő rézgálic gyakorolja, míg az ezzel összevegyített zsírkő a levelekre való tapadást közvetíti. Oly kitünő védő szerrel van tehát dolgunk, a mely — Franciaországban már régóta ismeretes, Magyarországon is már 2—3 év alatt közkedveltség téven szert — ép azáltal, hogy por, hathatósságban védheti a tőkét, mint a cseppfolyós szerek, mivel utóbbiak a levelek hátlapját, azaz a peronospora kiindulási helyét alig érik el, s ha el is érik, rendszeren előbb csepegnék le, mielőtt még védő hatásukat gyakorolhattak volna; a fosztit ellenben a szőlőt minden részébe hatolva, ott tapad s emiatt hivatásának eleget tehet. A ki érdeklődik a fosztit alkalmazása iránt, annak ajánljuk, hogy a Mühle Vilmos temesvári udvari szállító cégtől ingyen kérjen egy megismertető füzetecskét.

Nyiltér.*)

Nyilatkozat.

A »Szentes és Vidéke« f. évi 44-ik számában »A vállalat az emberben« címmel megjelent újdonságra vonatkozóan, a valóságnak megfelelően kijelenthetem, hogy Kósa Rozál özv. Vincze Jánosné a leánya nem szorította ki a lakásból semmiféle óiba, hanem az önmaga kíváncsított ki — unalmában egy tisztára kimeszelt kamrába, melyben már acéltű is lakohelyt volt és amelyben lakók is háltak, sőt most is halnak.

Az orvosnal a feljelentés csakis összeveszésből támadt bosszúból történt.

Egy érdeklődő.

*)E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Laptulajdonos és felelős-szerkesztő: Dr. MATEFFY FERENC.

Társ-szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

52-7

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparcélokra.

UJDONSÁG!

Bower-Barff-féle szabadalmazott inoxidálási módszer szerint inoxidált szivattyúk rozsdá ellen védve.

Arjegyzők ingyen és nékeltve.

W. GARVENS, Wien,

I. Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6. sz.

legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hídmerlegek fából és vasból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Embermérlegek, merlegek házi használatra, baromtermelvek.

Commandit-lársaság szivattyú- és mérleg-gyártára.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi szer ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsöléséknél alkalmazatik kőszvényél, csúznál, tagszaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyakorla Horgony-Liniment elvezetés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Bevásárlás alkalmával igen avatosak legyünk, mert több kisebbbörtekü utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

Eladó lucerna.

A Sonnenfeld-féle gőzmalom mellett — a túl a Kurcán

150 rudas lucerna

eladó. 2-1

Értekezhetni Táncczos Sándorral.

Hirdetmény.

A fővárosban női divat-termekben huzamosabb ideig alkalmazva, férjhezmenetelem után a IV. tized, Ehrmann-féle házban elvállalom a legmodernebb női ruhák és mind — e szakmába vágó munkák készítését, jutányos árban.

Varróleányok felfogadtatnak.
Gross Juliska.

Fonyeremény esetleg 500,000 márka.

Szerencse-jelentés!

A nyereményekért az állam kezéskedik.

Meghívás a Hamburg állam által biztosított nagy pénzsorsolás nyeremény-esélyeiben való részvételre, melyben

10 millió 746,990 márkát okvetlenül nyerni kell.

Ez előnyös pénz-sorsolás nyereményei, mely tervszerűen csupán 112,000 sorsjegyet tartalmaz, a következők: 18-17

A legnagyobb nyeremény esetleg 500,000 márka.

Dij	300,000 márka	46 nyeremény	5000 márka
1 nyeremény	200,000	106	3000
2	100,000	206	2000
1	75,000	782	1000
1	70,000	1348	400
1	65,000	42	300
1	60,000	183	200 és 150
1	55,000	35327	155
2	50,000	8961	134, 104 és 100
1	40,000	9249	73, 45 és 21
3	20,000		
21	10,000		
		összesen: 56,240 nyeremény.	

Az első osztályú fonyeremény 50,000 márka, mely a második osztályban 55,000 márka a harmadikban 60,000, a negyedikben 65,000, az ötödikben 70,000 a hatodikban 75,000, a hetedikben 200,000 márkára emelkedik és a díjjal, 300,000 márkával együtt esetleg 500,000 márkát tehet ki.

Az első húzásra, mely hatóságilag 1896. június 11-re van megállapítva:

egy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 frt 50 kr.
egy fél „ „ „ „ 1 „ 75 „
egy negyed „ „ „ „ — „ 90 „

Minden résztvevőnek azonnal a megtörtént húzás után, külön felhívás nélkül megkaldóm a hivatalos sorsbuzásai jegyzéket.

Sorsolási terv az állancimerrel, melyből a betétek és a nyeremény-felosztás a hét osztályban előre megtudható, díjtalanul küldötek.

A nyeremények kifizetése és szétküldése, közvetlenül tőlem történik az érdekeltekhez, teljes értékben és a legnagyobb titoktartás mellett.

Megrendeléseket postautalvánnyal vagy utánvétellel kérek eszközölni.

Megrendelésekkel tehát mindenki, a közeli húzásra való tekintettel azonnal, de legkésőbb

a f. évi június 11-ig bizalommal forduljon:

Heckscher József bank- és váltó-üzletéhez, Hamburgban.